

**Общи условия
към договорите за финансиране по Програмата за икономическа трансформация
от Националния план за възстановяване и устойчивост**

ОБЩИ И АДМИНИСТРАТИВНИ РАЗПОРЕДБИ

Член 1 – ОБЩИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

- 1.1. Крайният получател е длъжен да изпълни проекта, съобразно описанието, съдържащо се в Приложение I, и с оглед изпълнение на предвидените в него етапи цели. Крайният получател се задължава да спазва условията и изискванията, произтичащи от договора за финансиране и всички негови приложения, условията за кандидатстване и условията за изпълнение по съответната процедура, разпоредбите на приложимото национално и европейско законодателство, изискванията на Националния план за възстановяване и устойчивост (и в частност т. 3.3.5 към Част 3 от Плана), както и ръководства и указания, публикувани от Структурата за наблюдение и докладване (СНД).
- 1.2. Крайният получател трябва да изпълни проекта с грижата на добър стопанин, при спазване на принципите за добро финансово управление (икономичност, ефикасност, ефективност и избягване на двойно финансиране); публичност и прозрачност; свободна и лоялна конкуренция, в съответствие с най-добрите практики в съответната област и в съответствие с настоящия договор за финансиране. За тази цел Крайният получател трябва да осигури необходимия административен, финансов и оперативен капацитет за пълното и точно изпълнение на проекта, и предвидени в описанието, съдържащо се в Приложение I.
- 1.3. Крайният получател изпълнява задълженията си самостоятелно или съвместно с един или повече партньори, ако такива са посочени в описанието на проекта и договор за финансиране.
- 1.4. Партньорите участват в изпълнението на проекта и техните разходи са допустими и подлежат на доказване на същото основание, както и разходите, направени от крайния получател. Основната част от проекта се осъществява от крайния получател и, ако е приложимо, от неговите партньори.
- 1.5. Крайният получател има право да сключва договори с изпълнители, ако естеството на проекта изисква това.

За тези случаи крайният получател се задължава да прилага процедурите за избор на изпълнител, уредени в Закона за обществените поръчки и нормативните актове по прилагането му, когато се явява възложител по смисъла на Закона за обществените поръчки.

Крайният получател, когато не е възложител по смисъла на Закона за обществените поръчки, се задължава да прилага реда и правилата за определяне на изпълнител от крайните получатели, предвидени в ПМС 80/09.05.2022 за определяне на правилата за възлагане на дейности по инвестиции от крайни получатели на средства от Механизма за възстановяване и устойчивост.

КП отговарят за изпълнението на инвестициите и осъществяват контрол върху своите изпълнители и контрагенти с цел навременно и качествено изпълнение.

- 1.6. Крайният получател и СНД са единствените страни (наричани за краткост „страните“) по договора. СНД не се намира в договорни отношения с партньорите или изпълнителите на крайния получател във връзка с изпълнението на проекта. Само крайният получател е отговорен пред СНД за изпълнението на проекта.
- 1.7. Крайният получател гарантира, че условията, приложими към него по силата на членове 1.1, 1.2, 1.5, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 11, 12, 14 и 15 от настоящите Общи условия, се отнасят и до неговите партньори, а условията по членове 3, 4, 5, 6, 11.3 „б“ и чл. 14 от настоящите Общи условия, до всички негови изпълнители. Поради това крайният получател е длъжен да включи разпоредби в този смисъл в договорите, които сключва с тези лица.
- 1.8. В срок от пет години от окончателното плащане към крайния получател или три години от окончателното плащане към МСП, инвестицията се поддържа в региона получател и съответно не се допуска: прекратяване на производствена дейност, промяна на собствеността на активите (включително преотстъпване и/или отдаване под наем на трети лица), както и значителна промяна, която засяга естеството, целите или условията за изпълнение на проекта и която би довела до подмяна на неговите първоначални цели. При неизпълнение на това задължение безвъзмездната финансова помощ се възстановява от крайния получател.

Спазването на горното задължение ще бъде проверявано от СНД чрез извършване на проверки на място, включително внезапни, и/или изискване документи за установяване на обстоятелствата дали съответният актив се използва на определеното място и за целите на проекта, както и дали е в производствена експлоатация.

- 1.9. Крайният получател се задължава да спазва законодателството в областта на държавните/минималните помощи, като има предвид следното:
  - а) не е задължително помощта да бъде предоставена от самата държава, тя може да бъде предоставена от определена от държавата частна или публична посредническа организация;
  - б) помощта може да се изразява в спестяване на разходи и предоставяне на услуги на цени по-ниски от пазарните;
  - в) предвид букви а) и б), крайният получател следва да предоставя услуги при равни пазарни условия без нарушаване правилата на конкуренцията.

Член 2 – Задължение за предоставяне на информация. Финансово-технически отчети

- 2.1. Крайният получател се задължава да предоставя на СНД и/или упълномощените от него лица, както и на всички национални и европейски проверяващи и одитиращи органи, цялата изисквана информация относно изпълнението на проекта в изрично определен срок.

СНД и/или упълномощените от него лица, както и всички национални и европейски проверяващи и одитиращи органи имат право да изискват и друга допълнителна информация по всяко време. Информацията се предоставя в срок до пет работни дни

от получаване на искането за информация или в друг срок, определен от посочените органи.

- 2.2. Ако СНД извършва текуща или последваща оценка на изпълнението на проекта, крайният получател се задължава да предостави на СНД и/или на лицата, упълномощени от него, цялата документация или информация, която би спомогнала за успешното провеждане на оценката, както и да му предостави правата за достъп, предвидени в чл. 14.5. от настоящите Общи условия.
- 2.3. Страна по договора, извършила или възложила извършване на оценка в рамките на проекта, предоставя копие от доклада за оценката на другата страна.
- 2.4. Не могат да бъдат извършвани междинни/окончателни плащания преди одобрение на разходите, както и преди проведените процедури за възлагане да бъдат проверени за съответствие със законодателството в областта на обществените поръчки и с договора за финансиране. За целта крайният получател се задължава в срок до пет работни дни след сключването на договор с избран изпълнител, да уведоми писмено СНД и да представи документите по възлагането за проверка.
- 2.5. Крайният получател се задължава да изготвя отчети в сроковете, определени в условията за кандидатстване и/или условията за изпълнение, договора за финансиране или в ръководствата и указанията, публикувани от СНД. Всяко искане за междинно плащане се придружава от финансово-технически отчет.
- 2.6. Отчетите по чл. 2.5 трябва да съдържат необходимите приложения с пълна информация за доказване на всички аспекти на изпълнението за отчетния период и постигането на заложените етапи и цели.
Междинните/финалните отчети се подават чрез Информационната система на МВУ. В случай че представените отчети са непълни или некоректно подадени, СНД ще приложи разпоредбите на чл. 13.2, буква „а“ от настоящите Общи условия.
- 2.7. Финансово-технически отчет се представя заедно с всяко искане за плащане с изключение на исканията за авансово плащане по договорите за финансиране. Финансово-технически отчети се представят в сроковете, предвидени в договора за финансиране или неговите приложения, условията за кандидатстване и условията за изпълнение по съответната процедура или в ръководства и указания, публикувани от СНД. Единствено в случаи на изключения и само при наличие на обективни и непредвидими обстоятелства, ако крайният получател не спази срок за подаване на отчет, то непременно трябва да бъде представено и пояснение за причините, довели до закъснението, а отчетът да се представи възможно най-бързо.
- 2.8. В случай че краен получател не представя финансово-технически отчети към СНД и/или на упълномощените от него лица в предвидените срокове и не изготви мотивирано писмено обяснение, съдържащо обективните причини относно неизпълнението на това си задължение, СНД има право да прекрати договора по реда на чл. 11.3 „а” и „в“ от настоящите Общи условия и да изиска възстановяване на недължимо платени суми.
- 2.9. Крайният получател отговоря за администриране на процеса на определяне на данък върху добавената стойност като допустим разход. При оформяне на исканията за плащане, за документалната отчетност, както и за всички други свои задължения във връзка с получаване на средства по националния План за възстановяване и

устойчивост (ПВУ), крайните получатели са длъжни да прилагат действащите нормативни актове към момента на изпълнение на договора за финансиране, за определянето на ДДС като „възстановим” и следователно недопустим разход или като „невъзстановим” и следователно допустим разход по ПВУ. Крайният получател се съгласява компетентният орган по приходите да предоставя информация за него на СНД и/или други контролни и одитни органи орган при поискване.

- 2.10. При образуване на производство по несъстоятелност или ликвидация или при обявяване в несъстоятелност, крайният получател се задължава незабавно да уведоми за възникналото обстоятелство СНД.

ЧЛЕН 3 – ОТГОВОРНОСТ

- 3.1. СНД не носи отговорност за вреди, нанесени на служителите или имуществото на крайния получател по време на изпълнение на инвестицията/проекта или като последица от него.
- 3.2. Крайният получател поема цялата отговорност към трети лица, в това число и отговорност за вреди от всякакъв характер, понесени от тези лица по време на изпълнение на проекта или като последица от него. СНД не носи отговорност, произтичаща от искове или жалби вследствие нарушение на нормативни изисквания от страна на крайния получател, неговите служители или лица, подчинени на неговите служители, или в резултат на нарушение на правата на трето лице.

ЧЛЕН 4 – КОНФЛИКТ НА ИНТЕРЕСИ И СВЪРЗАНОСТ

- 4.1. Крайният получател се задължава да предприеме всички необходими мерки за избягване и предотвратяване на конфликт на интереси, както и да уведоми незабавно СНД относно обстоятелство, което предизвиква или може да предизвика подобен конфликт или свързаност. Във връзка с изпълнението на договора за финансиране, крайният получател няма право да предявява разходи по сключени договори с лица, с които е свързан по смисъла на § 1. от Допълнителните разпоредби на Търговския закон и/или са обект на конфликт на интереси.
- 4.2. Конфликт на интереси е налице, когато безпристрастното и обективно упражняване на функциите по договора на което и да е лице е опорочено по причини, свързани със семейния и емоционалния живот, политическа или национална принадлежност, икономически интерес или всякакъв друг пряк или косвен личен интерес, съгласно чл. 61 от Регламент (ЕС, ЕВРАТОМ) № 2018/1046, както и по смисъла на Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество.

Конфликт на интереси по настоящия член е налице и когато:

- а) Краен получател, който не е бюджетно предприятие, сключи трудов или друг договор за изпълнение на ръководни или контролни функции с лице на трудово или служебно правоотношение в СНД, докато заема съответната длъжност и една година след напускането ѝ;
- б) Лице на трудово или служебно правоотношение в СНД, докато заема съответната длъжност и една година след напускането ѝ е придобило дялове или акции от капитала на краен получател на финансиране по Плана за възстановяване в частта отнасяща се до инвестициите, администрирани от СНД или извърши консултантска дейност по

отношение на краен получател по Плана за възстановяване в частта отнасяща се до инвестициите, администрирани от СНД.

в) Краен получател сключи договор за консултантски услуги с лице на трудово или служебно правоотношение в СНД, докато заема съответната длъжност и една година след напускането ѝ.

4.3. При възлагане изпълнението на дейности по проекта на външни изпълнители, крайният получател следва да спазва следните изисквания:

а) Към датата на подаване на оферта от съответния участник в процедура за възлагане, участникът в процедура за възлагане да не се представлява от лице на трудово или служебно правоотношение в СНД, докато заема съответната длъжност и една година след напускането ѝ;

б) Към датата на подаване на оферта от съответния участник в процедура за възлагане, участникът да няма сключен трудов или друг договор за изпълнение на ръководни или контролни функции с лице на трудово или служебно правоотношение в СНД или докато заема съответната длъжност и една година след напускането ѝ;

в) Към датата на подаване на оферта от съответния участник в процедура по възлагане, лице на трудово или служебно правоотношение в СНД, докато заема съответната длъжност и една година след напускането ѝ не следва да притежава дялове или акции от капитала на участника в процедурата, при изпълнение на дейности по проект, финансиран по Плана за възстановяване и устойчивост;

г) Към датата на подаване на офертата от съответния участник в процедура за възлагане, участникът да няма сключен договор за консултантски услуги с лице на трудово или служебно правоотношение в СНД, докато заема съответната длъжност и една година след напускането ѝ.

4.4. Крайният получател се задължава да осигури спазване на всички изисквания, посочени в чл. 4.2, букви „а” до „в” и чл. 4.3, букви „а” до „г”, като СНД има право да извършва проверки по изпълнение на задълженията на крайните получатели. При установяване на нарушения на тези задължения, СНД може да прекрати едностранно сключения договор финансиране и да поиска възстановяване на средствата. Проверките за спазване на изискванията, посочени в чл. 4.3 от настоящите Общи условия се извършват от лицата, осъществяващи дейности по наблюдение и контрол на изпълнението на договорите за финансиране, включително мониторинг и проверки на място.

Член 5 – Поверителност

5.1. При спазване на разпоредбата на чл. 14 от настоящите Общи условия, СНД и лицата, упълномощени от него, контролните и одитни органи и крайният получател се задължават да запазят поверителността на всички предоставени документи, информация или други материали, за периода по чл. 14.8. Европейската комисия и Европейската сметна палата имат право на достъп до всички документи, предоставени на органите, посочени по-горе, като спазва същите изисквания за поверителност.

5.2. При реализиране на своите правомощия СНД и упълномощените от него лица, контролните и одитни органи, крайният получател и Европейската комисия спазват

изискванията за неприкосновеността на личните данни за физическите лица и опазването на търговската тайна за юридическите лица в съответствие с действащото законодателство.

Член 6 – ВИЗУАЛНА ИДЕНТИФИКАЦИЯ

- 6.1. Всички крайни получатели трябва да прилагат подходящи мерки за информация, комуникация и публичност, съгласно разпоредбите на чл. 34 на Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета от 12 февруари 2021 година за създаване на Механизъм за възстановяване и устойчивост.

Крайните получатели са длъжни посочват произхода и да осигуряват видимост на финансирането от Съюза, включително чрез поставяне на емблемата на Съюза и на подходящо указание за финансирането, например „финансирано от Европейския съюз – NextGenerationEU“, по-специално когато популяризират действията и резултатите от тях, като предоставят последователна, ефективна и пропорционална целева информация на различни видове публика, включително медиите и обществеността.

- 6.2. Крайният получател упълномощава СНД, националните проверяващи и одитиращи органи, Европейската комисия, Европейската служба за борба с измамите, Европейската сметна палата и външните одитори да публикуват неговото наименование и адрес, предназначението на отпуснатата безвъзмездна финансова помощ, максималния размер на помощта и съотношението на финансиране на допустимите разходи по проекта.

Член 7 – ПРАВО НА СОБСТВЕНОСТ/ПОЛЗВАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ И ЗАКУПЕНОТО ОБОРУДВАНЕ

- 7.1. Правото на собственост, включително правата на интелектуална и индустриална собственост върху резултатите от проекта, докладите и други документи, свързани с него, възникват и принадлежат на крайния получател.
- 7.2. Независимо от разпоредбите на чл. 7.1 от настоящите Общи условия и при спазване на разпоредбата на чл. 5 от настоящите Общи условия, крайният получател предоставя на СНД, упълномощените от него лица, националните контролни и одитиращи органи, Европейската комисия, Европейската служба за борба с измамите, Европейската сметна палата и външни одитори правото да ползват свободно и съобразно обхвата на проверките всички документи, свързани с проекта, независимо от формата им, при условие, че с това не се нарушават съществуващи права на интелектуална и индустриална собственост.

Член 8 – ИЗМЕНЕНИЕ НА ДОГОВОРА

- 8.1. Изменение на договор за финансиране се извършва при изрично съгласие и разрешение (в някои предвидени случаи и чрез подписване на допълнително споразумение) от страна на СНД по реда на чл. 8 от настоящите Общи условия.

- 8.1.1. Договорът за финансиране, включително одобреният с него проект и приложенията му, може да бъде изменен и/или допълван по инициатива на СНД или по искане на крайния получател, когато това се основава на свързани с процедурата промени в правото на Европейския съюз и/или българското законодателство, в политиката на европейско и/или национално ниво, произтичаща от стратегически документ, или в Плана и/или Механизма за възстановяване и устойчивост.
- 8.1.2. Одобреният с договора за финансиране проект може да бъде изменен и/или допълван по мотивирано искане на крайния получател и извън случаите по т. 8.1.1. от настоящите Общи условия. СНД може да не приеме инициатирано от крайния получател изменение.
- 8.2. При изменение по инициатива на крайния получател, той трябва да представи искане за изменение на проекта на вниманието на СНД най-късно в едномесечен срок преди датата на влизане в сила на исканото изменение, освен ако са налице особени обстоятелства, надлежно обосновани от крайния получател и приети от СНД. СНД се произнася в срок до 15 работни дни от получаване на искането, като си запазва правото да откаже исканото изменение на договора, както и да изисква допълнителни пояснения и документи, обосноваващи исканото изменение.
- 8.3. Изменението на проекта влиза в сила след подписване на допълнително споразумение между СНД и крайния получател в следните случаи:
- а) Промяна на първоначалните стойности на конкретните разходи, посочени в бюджета на проекта, когато се извършва преразпределение на средствата, водещо до увеличаване или намаляване с повече от 15% на договорените в бюджета стойности по „типове разходи“, както и разделянето, окрупняването и отпадането на конкретни разходи (видове разходи). Крайният получател няма право да приложи изменението преди да бъде одобрено от СНД и да бъде сключено допълнително споразумение.
  - б) Промяна на срока на проекта. Крайният получател няма право да приложи изменението преди да бъде одобрено от СНД и да бъде сключено допълнително споразумение.
- 8.4. При настъпване на необходимост от промяна на посочените в настоящия член обстоятелства, крайният получател следва да уведоми незабавно СНД и да обоснове необходимостта от извършване на съответната промяна, като допълнително споразумение не се подписва. Крайният получател има право да приложи изменението, за което писмено е уведомил СНД, който от своя страна може да възрази в срок от 15 работни дни от получаване на писменото уведомление, а в случаите на допълнително изискани пояснения и документи – от тяхното получаване. Посоченият ред се прилага в следните случаи:
- а) промяна в адреса за кореспонденция и контакти;
  - б) отстраняване на технически грешки в проекта с изключение на промяна на минималните технически и функционални характеристики, индикатори, етапи и цели;
  - в) промяна в седалище и адреса на управление;
  - г) уеднаквяване на текстове в договора и/или приложенията към него;
  - д) промяна в плана за изпълнение на дейностите;
  - е) промяна в наименованието на крайния получател.

- ж) промяна в бюджета на договора, свързана с прехвърляне на средства в рамките на един „тип разходи“ или прехвърляне на средства от един „тип разходи“ в друг, като отклонението е под 15 % от първоначално договорения размер, в случаите когато посоченото е в съответствие с условията за кандидатстване и условията за изпълнение;
- з) промяна на банкова сметка;
- и) промяна на обслужващ/и одитор/и.
- 8.5. В случаите по чл. 8.4, Снд може да не приеме направеното изменение или да даде допълнителни указания на крайния получател когато:
- а) изменението по вид не е сред изброените в чл. 8.4;
- б) се нарушават условията на чл. 8.7 от настоящите Общи условия;
- в) не е добре обоснована необходимостта от извършването му.
- 8.6. Допълнително споразумение не се сключва, но крайният получател е длъжен да уведоми Снд, като изменението на проекта влиза в сила след получаване на съгласие от страна на Снд, който се произнася в срок до 15 работни дни от получаване на уведомлението, съответно от получаването на допълнително изискани пояснения и/или документи, при промяна на следните обстоятелства:
- а) промяна на законния/ите представляващ/и;
- б) промени на минималните технически параметри на оборудването;
- в) промяна на място и/или адрес на изпълнение на инвестицията в съответствие с териториалния обхват на процедурата и интензитета на помощта;
- г) промени в заложените събития (семинари, конференции, обучения и т. н.);
- д) промяна в правно-организационната форма;
- е) в случаите, които не са изрично посочени чл. 8.3 и 8.4;
- ж) временно спиране на изпълнението на проекта.
- 8.7. Недопустими са следните промени:
- а) Промени в бюджета на проекта, водещи до увеличаване на първоначално договорения процент и размер, предвидени в договора за финансиране, и/или водещи до превишаване на средствата по „тип разходи“, за които има определен размер в нормативен акт, в акт на правото на европейския съюз или в съответните условия за кандидатстване;
- б) Промени, които поставят под въпрос постигането на етапите и целите и планираните резултати на проекта и могат да доведат до внасяне на изменения в проекта, които биха поставили под въпрос решението за отпускане на безвъзмездната финансова помощ.
- в) Промени, които биха представлявали нарушение на принципа на равнопоставеност на кандидатите и нарушават конкурентните условия, заложен в условията за кандидатстване и изпълнение, и приложимата нормативна уредба към съответната процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.

г) Промени, които биха довели до несъответствие на проекта със съответните правила за държавна помощ.

ЧЛЕН 9 – ПРЕХВЪРЛЯНЕ НА ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ ПО ДОГОВОРА

- 9.1. Правата и задълженията по договора за финансиране не могат да бъдат прехвърляни или възлагани на трето лице без предварително писмено одобрение от СНД.

ЧЛЕН 10 – УДЪЛЖАВАНЕ, СПИРАНЕ, ИЗВЪНРЕДНИ ОБСТОЯТЕЛСТВА И КРАЕН СРОК НА ДОГОВОРА

- 10.1. Крайният получател е длъжен да уведоми незабавно СНД и/или упълномощените от него лица за възникването на обстоятелства, които могат да възпрепятстват или забавят изпълнението на проекта..

- 10.2. Крайният получател може да спре временно изпълнението на проекта изцяло или отчасти, ако възникнат извънредни обстоятелства, които правят продължаването му твърде трудно или рисковано, при условие, че срокът не излиза извън рамките на срока за изпълнение, заложен в условията за кандидатстване на съответната процедура, и в съответствие с предвиденото в чл. 8 от настоящите Общи условия. Крайният получател трябва да изпрати искане и обосновка за спиране на изпълнението на проекта до СНД и/или упълномощените от него лица за това, като приложи цялата необходима информация. СНД може да не приеме мотивите за спирането, в случай че то не е обосновано или би поставило под риск постигането на етапите и целите.

Всяка от страните може да прекрати договора в съответствие с чл. 11.1 от настоящите Общи условия. Ако договорът не е прекратен, крайният получател е длъжен да направи необходимото, за да намали до минимум срока на спиране на изпълнението и да го възобнови, щом обстоятелствата позволят това, както и да уведоми незабавно СНД и/или упълномощените от него лица за тези свои действия.

- 10.3. СНД и/или упълномощените от него лица могат да изискат от крайния получател да спре временно изпълнението на проекта в цялост или отчасти, ако възникнат извънредни обстоятелства, включително при съмнение за нередност/и, които правят продължаването му твърде трудно или рисковано.
- 10.4. Срокът на изпълнение на проекта се удължава с толкова време, колкото е изгубено при временното спиране на изпълнението, необходими за адаптиране на проекта спрямо новите условия за изпълнение.
- 10.5. Извънредно обстоятелство е всяка непредвидима изключителна ситуация или събитие, което е извън контрола на страните и не позволява на една от тях да изпълни задълженията си по договора, възникването му не може да се отдаде на грешка или небрежност от тяхна страна (или от страна на техните изпълнители, представители или служители) и не може да се преодолее при полагане на дължимата грижа.

а) Извънредно обстоятелство не представляват недостатъци в оборудването или материалите или закъснения в предоставянето им, трудови спорове, стачки или финансови затруднения.

Страните не отговарят за нарушение на задълженията си по договора, ако не са в състояние да ги изпълняват поради възникване на извънредно обстоятелство.

б) Без да се засягат разпоредбите на членове 11.2, 11.3 и 11.6 от настоящите Общи условия, страната, засегната от извънредно обстоятелство, е длъжна да уведоми незабавно другата страна за възникването на извънредно обстоятелство, като посочи характера, вероятната продължителност и предвидимите последици от възникването му, както и да предприеме всички необходими мерки за ограничаване до минимум на възможните вредни последици.

ЧЛЕН 11 – ПРЕКРАТЯВАНЕ НА ДОГОВОРА

- 11.1. Ако някоя от страните счита, че договарът повече не може да се изпълнява ефективно, тя следва да се обърне за съгласуване към другата страна. Ако страните не постигнат споразумение за разрешаване на проблема, всяка от тях има право да прекрати договора с едномесечно писмено предизвестие, без задължение за изплащане на обезщетение, освен в случаите, в които крайният получател дължи предоставени му средства, които са недължимо платени, надплатени суми, неправомерно получени или неправомерно усвоени или не са потвърдени по надлежния ред.
- 11.2. СНД има право да прекрати договора без предизвестие и без да изплаща каквито и да било обезщетения, в случай, че:
- а) крайният получател е обявен в несъстоятелност, или спрямо него е открито производство по несъстоятелност или се намира в производство по ликвидация, ако се управлява от назначен от съда синдик, ако е сключил споразумения с кредиторите си за погасяване на задълженията си към тях, ако е преустановил дейността си или е в подобно положение, произтичащо от аналогична процедура, предвидена в националното законодателство;
  - б) крайният получател или лицата с правомощия за представителство, вземане на решения или контрол спрямо крайния получател са осъдени за престъпление по служба с влязла в сила присъда; крайният получател е признат за виновен за тежки правонарушения при упражняване на професионалната си дейност; крайният получател или лицата с правомощия за представителство, вземане на решения или контрол спрямо него са осъдени с влязла в сила присъда за измама, корупция, участие в престъпна организация, изпиране на пари или всякаква друга незаконна дейност, ако тази незаконна дейност накърнява финансовите интереси на Съюза;
  - в) крайният получател извърши промяна в правно-организационната си форма или преобразуване, освен ако СНД не е изразил писмено съгласие да продължи договорните отношения с новото или преобразуваното юридическо лице, съгласно чл. 8.6 от настоящите Общи условия.
  - г) процедурата по възлагане или предоставяне е опорочена поради нередност или измама.
- 11.3. СНД има право да прекрати договора без предизвестие и без да изплаща каквито и да било обезщетения, в случай на нередност¹ от страна на крайния получател, както и в случаите, когато :

---

¹ всяко нарушение на правото на Съюза или на националното право, свързано с прилагането на тази разпоредба, произтичащо от действие или бездействие на икономически оператор, участващ в прилагането на Националния план за възстановяване и устойчивост, което има или би имало за

- а) крайният получател неоснователно не изпълнява някое от задълженията си по договора за финансиране и/или приложенията към него и продължава да не го изпълнява или не представя задоволително обяснение в срок от 5 работни дни след изпращането на писмено уведомление от страна на СНД;
- б) съществува подозрение в измама² съгласно чл. 3, пар. 2 от Директива (ЕС) 2017/1371 на европейския парламент и на съвета от 5 юли 2017 година относно борбата с измамите, засягащи финансовите интереси на Съюза, корупционни действия, участие в престъпни организации или всякакви други неправомерни действия в ущърб на финансовите интереси на Европейските общности. Това условие се отнася и до партньорите, изпълнителите и представителите на крайния получател;
- в) крайният получател не спазва разпоредбите на членове 2, 9 и 14 от настоящите Общи условия;
- г) крайният получател декларира неверни или непълни данни с цел да получи безвъзмездната финансова помощ, предмет на договора, или представи отчети с невярно съдържание;
- д) е установено нарушение на разпоредбите на чл. 4 от настоящите Общи условия.
- 11.4. СНД има право да прекрати договора без предизвестие и без да дължи обезщетение и в случаите, когато основанията по чл. 11.2 “б”, и чл. 11.3 от настоящите Общи условия са налице спрямо лицата, които са овластени да представляват крайния получател или партньора и са вписани в търговския регистър или в регистъра на юридическите лица с нестопанска цел или са определени като такива в учредителния акт, когато тези обстоятелства не подлежат на вписване, когато крайният получател е юридическо лице.
- 11.5. В случай на прекратяване на договора, с изключение на случаите по чл. 11.3 “б” и “г” от настоящите Общи условия, крайният получател има право да получи, след мотивирано решение на СНД, само такава част от безвъзмездната финансова помощ, която е одобрена по надлежния ред, отговаря на изпълнената част от проекта, като се изключват разходите, свързани с текущи ангажименти, които следва да бъдат изпълнени след прекратяването на договора. За тази цел крайният получател следва да представи искане за плащане и отчет в съответствие с чл. 2 и чл. 13 от настоящите Общи условия.
- 11.6. В случай на неправомерно прекратяване на договора от страна на крайния получател и в случаите, предвидени в чл. 11.2 и чл. 11.3 от настоящите Общи условия, СНД

последича нанасянето на вреда на бюджета на Съюза чрез начисляване на неправомерен разход в бюджета на Съюза.

² относно приходи и разходи, всяко умишлено действие или бездействие, свързано с:

- използването или представянето на фалшиви, грешни или непълни изявления или документи, което води до злоупотреба, нередно теглене или неправомерно намаляване на средства от общия бюджет на Европейските общности или от бюджети, управлявани от или от името на Европейските общности,
- укриване на информация в нарушение на конкретно задължение, със същия резултат,
- използването на такива средства за различни цели от тези, за които те първоначално са били отпуснати,
- злоупотреба на правомерно получена облага със същия ефект.

може да изиска изцяло или частично възстановяване на вече изплатените суми от безвъзмездната финансова помощ, съразмерно с тежестта на нарушенията, като предостави на крайния получател възможност да изложи позицията си.

- 11.7. Преди или вместо да прекрати договора по силата на разпоредбите на този член, СНД има право да вземе предпазни мерки, които се изразяват във временно прекратяване на плащанията без предизвестие.

ЧЛЕН 12 – ДОПУСТИМИ РАЗХОДИ

Без да противоречи на разпоредбите на Регламент ЕС Евратом 2018/1046 на Европейския парламент на приложимото право на Европейския съюз и българското законодателство и, за да бъдат признати за допустими по проекта, разходите трябва да отговарят и на изискванията, предвидени в съответните Условия за кандидатстване и за изпълнение на договори по Програмата за икономическа трансформация от Националния план за възстановяване и устойчивост.

ЧЛЕН 13 – ОДОБРЕНИЕ НА ФТО, ПЛАЩАНИЯ И ЛИХВИ ВЪРХУ ПРОСРОЧЕНИ ПЛАЩАНИЯ

- 13.1. СНД извършва плащанията в съответствие с предвиденото в чл. 3 от договора.

При неизпълнение на предвидените дейности по договора СНД може да не признае изцяло извършените от крайния получател разходи. Определянето на степента на изпълнение на проекта и извършените дейности по него се основава на приложимите европейски и национални норми, както и на правилата утвърдени от СНД.

СНД извършва окончателни плащания към крайните получатели след одобрение на разходите.

Размерът на окончателното плащане се изчислява, като от общо одобрените допустими разходи, финансирани безвъзмездна помощ по проекта, се приспадната извършените авансови плащания.

Не се одобряват разходите, ако не са налице едновременно следните условия:

- а) разходите са за дейности, съответстващи на предвидените в одобреното предложение за изпълнение на инвестиция и са извършени от допустим получател на помощта;
- б) разходите попадат във включени в Условията за кандидатстване и в одобреното предложение категории разходи;
- в) разходите не надхвърлят праговете за съответната категория в Условията за кандидатстване и в одобреното предложение;
- г) разходите са за реално доставени продукти, извършени услуги, строителни и монтажни работи и положен труд;
- д) разходите са извършени законосъобразно съгласно приложимото право на Европейския съюз и българското законодателство;
- е) разходите са отразени в счетоводната документация на крайния получател чрез отделни счетоводни аналитични сметки, съдържащи № на договора за безвъзмездна помощ или в отделна счетоводна система с утвърдени сметки за отчитане на разходи по договора за финансиране;
- ж) за направените разходи е налична одитна следа;

- з) разходите са съобразени с приложимите правила за предоставяне на държавни помощи;
- и) разходите са за дейности, по отношение на които са спазени принципите за свободна конкуренция, равнопоставеност, недопускане на дискриминация, пропорционалност и публичност при събиране, разглеждане и оценяване на оферти и сключването на договори от страна на крайните получатели на средства за изпълнение на инвестиции по Механизма за възстановяване и устойчивост, когато това е приложимо.
- 13.2. За всички отчети и документи, представени в съответствие с чл. 2 от настоящите Общи условия, представляващи основание за плащане, СНД се произнася при спазване условията приложимите нормативни актове и съответните Условия за кандидатстване и Условия за изпълнение.
- а) СНД може да спре срока за произнасяне по дадено искане за плащане/отчет, като уведоми писмено крайния получател, че искането/отчетът не може да бъде одобрен и са необходими разяснения, корекции и/или допълнителна информация. В такива случаи СНД може да изиска разяснения, корекции и/или допълнителна информация, които трябва да бъдат представени в срок, определен от СНД.
- б) В случаите, когато се извършват допълнителни проверки (включително проверки на място), при които от крайния получател не се изискват допълнителни разяснения, корекции или допълнителна информация, срокът за преглед, плащане на ФТО може да бъде спрян до приключване на проверката, за което СНД уведомява писмено крайния получател. В случай, че за вземането на решение от страна на СНД е необходимо становище от друг орган, срокът за вземане на решение се удължава с нормативно определения срок за издаване на съответния документ. Срокът за преглед и одобрение на отчета продължава да тече от датата на изпращане на уведомлението до крайния получател за приключване на проверката от страна на СНД.
- в) При случаи на установени нередности или данни за такива, СНД има право да спре плащанията до изясняване на обстоятелствата, свързани с нередността, за което уведомява писмено крайния получател.
- 13.3. Сроковете за извършване на плащанията, изтичат в деня на нареждането на сумата от банковата сметка на СНД по банковата сметка на крайния получател. Без да се накърнява правилото на чл. 11.7 от настоящите Общи условия, СНД има право да спре този срок, като уведоми крайния получател, че искането за извършване на плащане е неприемливо поради факта, че заявената сума е недължима или поради това, че не са представени подходящи разходооправдателни документи, или защото намира за необходимо да предприеме допълнителни проверки, вкл. проверки на място, за да се увери, че посочените разходи са допустими. Срокът за плащане започва да тече отново от датата, на която е регистрирано правилно съставено искане за извършване на плащане.
- 13.4 СНД може да спре плащанията и когато:
- а) изпълнението на договора е опорочено поради нередности, измама или нарушение на задълженията;
- б) е необходимо да се провери дали наистина са допуснати предполагаемите нередности, измама или нарушение на задълженията.

- 13.5. Доклад за външен одит на документацията по проекта, изготвен от одитор, се прилага към искането за окончателно плащане, в случаите, когато това е предвидено в договора. Одиторът изготвя доклад за заверка на разходите, съответстващ на образец, предоставен от СНД.
Крайният получател предоставя на одитора пълен достъп, съгласно чл. 14.5 от настоящите Общи условия.
Докладът, изготвен от одитор, придружаващ искането за окончателно плащане, обхваща всички разходи, извършени при изпълнение на договора.
- 13.6. Сумите, изплащани от СНД, се превеждат по банковата сметка на КП, посочена в искането за плащане и финансово идентификационната форма, съгласно образец на СНД.
- 13.7. СНД извършва плащанията в лева, съобразно разпоредбите на договора.
- 13.8. Всички лихви по банковата сметка на крайния получател, във връзка с получено авансово плащане по договора или евентуални приходи и/или други печалби, генерирани по време на изпълнението на проекта, натрупани върху средства, изплатени от СНД на КП, се описват във финалния отчет и се приспадат от окончателното плащане до размера на дължимата сума или се възстановяват на СНД, в случаите, когато ги надхвърлят.

Член 14 – СЧЕТОВОДНИ ОТЧЕТИ И ТЕХНИЧЕСКИ И ФИНАНСОВИ ПРОВЕРКИ

- 14.1. Крайният получател трябва да води точна и редовна документация и счетоводни отчети, отразяващи изпълнението на проекта, използвайки подходяща система за документация и счетоводно отчитане, предоставяща своевременно точна, пълна и надеждна информация. Разходите следва да са отразени в счетоводната документация на крайния получател чрез отделни счетоводни аналитични сметки съдържащи № на договор за безвъзмездна помощ или в отделна счетоводна система с утвърдени сметки за отчитане на разходи по договора за безвъзмездна помощ.
- 14.2. Счетоводните отчети и разходите, свързани с проекта, трябва да подлежат на ясно идентифициране и проверка като за изпълнението на проекта се обособи отделна счетоводна аналитичност.
- 14.3. В случаите, когато крайният получател не е бюджетно предприятие и избраната по договора схема на плащане включва авансово плащане, той се задължава да поддържа отделна банкова сметка или отделна партида към наличната му банкова сметка само за нуждите на проекта като гарантира, че генерираните лихви по нея могат да бъдат проследими и доказани, както и, че информацията по банковата сметка ще позволи лесното идентифициране и проследяване на разходите до и в счетоводните му системи. Счетоводните отчети трябва да съдържат данни за натрупаните лихви върху средствата, изплатени от СНД.
- 14.4. Крайните получатели трябва да гарантира, че данните, посочени във ФТО, предвидени в чл. 2 от настоящите Общи условия, отговарят на тези в счетоводната система и документация и са налични до изтичане на сроковете за съхранение на документацията, съгласно чл. 14.8 от настоящите Общи условия.
- 14.5. Крайният получател е длъжен да допуска СНД, упълномощените от него лица, националните контролни и одитиращи органи, Европейската прокуратура, Прокуратурата на РБ, Европейската комисия, Европейската служба за борба с

измамите, Европейската сметна палата, външни одитори, извършващи проверки съгласно чл. 13.5 от настоящите Общи условия, Агенцията за държавна финансова инспекция и Националната агенция за приходите да проверяват, посредством проучване на документацията му или проверки на място (включително и внезапни), изпълнението на проекта, и да проведат пълен одит, при необходимост, въз основа на разходооправдателните документи, приложени към счетоводните отчети, счетоводната документация и други документи, свързани с финансирането на проекта. Тези проверки могат да се провеждат до изтичане на сроковете посочени в чл. 14.8:

- а) Освен указаното в чл. 14.5 от настоящите Общи условия, крайният получател е длъжен да допусне СНД, упълномощените от него лица, националните контролни и одитиращи органи, Европейската прокуратура, Прокуратурата на РБ, Европейската комисия, Европейската служба за борба с измамите, Европейската сметна палата, външни одитори, извършващи проверки съгласно чл. 13.5 от настоящите Общи условия, Агенцията за държавна финансова инспекция и Националната агенция за приходите, да извършат проверки и инспекции на място в съответствие с процедурите, предвидени в законодателството на Европейската общност за защита на финансовите интереси на Европейските общности срещу измами и други нарушения и приложимото национално законодателство.
- б) За тази цел крайният получател се задължава да предостави на служителите или представителите на СНД, упълномощените от него лица, националните контролни и одитиращи органи, Европейската прокуратура, Прокуратурата на РБ, Европейската комисия, Европейската служба за борба с измамите и Европейската сметна палата, на външни одитори, извършващи проверки съгласно чл. 13.5 от настоящите Общи условия, на Агенцията за държавна финансова инспекция и на Националната агенция за приходите, достъп до местата, където се осъществява проекта, в това число и достъп до неговите информационни системи, както и до всички документи и бази данни, свързани с финансово-техническото управление на проекта, както и да направи всичко необходимо, за да улесни работата им. Тези документи включват фактури, справки за отработени дни, както и всички останали документи и бази данни, свързани с финансово-техническото управление на проекта, като документация за възлагане относно процедурите за избор на изпълнители, провеждани от крайния получател във връзка с изпълнението на проекта, оферти от кандидати в процедурите, документи, свързани с процедури по оценка, договори с изпълнители, счетоводна документация, ведомости за заплати, кореспонденция със СНД, платежни документи, приемо-предавателни протоколи и др. Достъпът, предоставен на служителите или представителите на СНД, упълномощените от него лица, националните контролни и одитиращи органи, Европейската прокуратура, Прокуратурата на РБ, Европейската комисия, Европейската служба за борба с измамите, Европейската сметна палата и външните одитори, извършващи проверки съгласно чл. 13.5 от настоящите Общи условия, трябва да бъде поверителен спрямо трети страни без ущърб на публично-правните им задължения. Документите трябва да се съхраняват на достъпно място и да са картотекирани по начин, който улеснява проверката, а крайният получател следва да посочи точното им местонахождение.
- 14.6. В случай че крайният получател не представи оригинали или приемливи копия от горепосочените документи при поискване от страна на органите по чл. 14.5 от настоящите Общи условия, това е основание за искане от страна на СНД за

възстановяване на безвъзмездната помощ, в случаите, когато такава е изплатена по договора.

- 14.7. Крайният получател гарантира, че правата на СНД, упълномощените от него лица, националните контролни и одитиращи органи, Европейската прокуратура, Прокуратурата на РБ, Европейската комисия, Европейската служба за борба с измамите, Европейската сметна палата и външните одитори, извършващи заверки, съгласно чл. 13.5 от настоящите Общи условия, да извършват одити, проверки и проучвания, ще се упражняват равноправно, при еднакви условия и в съответствие с еднакви правила и по отношение на неговите партньори и подизпълнители.
- 14.8. Съгласно чл. 132 от финансовия регламент 1046/2018, крайните получатели отговарят за съхранението на документация и разходооправдателни документи, включително статистически данни и други данни, отнасящи се до финансирането, както и записи и документи в електронен формат, в продължение на пет години след плащането на баланса (окончателно плащане) или, когато няма такова плащане, след трансакцията на последното плащане. Когато финансирането не надхвърля 60 000 EUR, този срок е три години;

Като изключение от общото правило по чл. 132 от финансовия регламент 1046/2018 за съхранение на документация, информацията и документите, отнасящи се до одити, обжалвания, съдебни спорове, искове във връзка с правни задължения или с разследвания на ОЛАФ, се съхраняват до приключването на тези одити, обжалвания, съдебни спорове, искове или разследвания. Във връзка с информация и документи, отнасящи се до разследвания на ОЛАФ, задължението за съхранение на документация за срок, различен от този по чл. 132 на финансовия регламент 1046/2018, се прилага след уведомяването на адресата на тези разследвания.

ЧЛЕН 15 – ОКОНЧАТЕЛЕН РАЗМЕР НА ФИНАНСИРАНЕТО

- 15.1. Общата сума, която СНД ще изплати на крайния получател, не може да надвишава максималния размер на помощта, предвиден в договора и неговия бюджет.
- 15.2. Крайният получател приема, че безвъзмездната финансова помощ не може да има за цел или резултат получаването на печалба в рамките на финансираната дейност или проект. При генериране на печалба се възстановява процент от печалбата съответстващ на финансирането. Под печалба се разбира превишаването на приходите над допустимите разходи по конкретния проект към момента на подаване на искането за окончателно плащане. Прихващане може да бъде извършено и при деклариран и доказан приходи при окончателно плащане.
- 15.3. Размерът на безвъзмездната финансова помощ по договора е дължим до размера на одобрените допустими разходи по чл. 12 от настоящите Общи условия, като от тях се приспадне натрупаната лихва върху преведените авансови плащания. Извършените от крайния получател недопустими разходи не подлежат на възстановяване.
- 15.4. В допълнение и без да се засягат правата за прекратяване на договора в съответствие с член 11, СНД може, с надлежно мотивирано решение, ако проектът не е изпълнен или е изпълнен незадоволително, частично или със закъснение, да намали първоначално предвидения размер на безвъзмездната финансова помощ при условията на настоящия договор.

Член 16 – Възстановяване

- 16.1. Крайният получател се задължава да възстанови на СНД всички установени като недължимо платени и надплатени суми, неправомерно получените и неправомерно усвоените средства в 14-дневен срок от съобщаването за това.
- 16.2. Крайният получател се задължава да възстанови на СНД всички получени средства по договора, когато е нарушил чл. 33 или чл. 61 от Регламент (ЕС) 2018/1046, когато са нарушени правилата за държавната помощ по смисъла на чл. 107 от Договора за функционирането на Европейския съюз или при постъпили инцидентни приходи във връзка с изпълнението на договора.
- 16.3. Крайният получател се задължава да възстанови на СНД всички получени средства по договора и в случай, че три или повече пъти не е осигурил достъп или не е намерен на местоизпълнението по договора без обективни причини.
- 16.4. При възстановяване на дължимите средства преди изтичане на срока по чл. 16.1 не се дължи лихва за забава, като крайният получател се задължава да уведоми писмено СНД за доброволното възстановяване в срок от 5 работни дни след извършването му.
- 16.5. В случай че крайният получател не възстанови доброволно дължимите средства в срока по чл. 16.1, СНД извършва прихващане от последващо плащане по проекта. Дължимите средства се прихващат в рамките на деветдесет дни след изтичане на 14-дневния срок, определен в чл. 16.1, заедно с лихва за забава, начислена от датата, следваща изтичането на този 14-дневен срок, до датата на възстановяване на средствата.
- 16.6. В случай че крайният получател не възстанови доброволно дължимите средства в срока по чл. 16.1, СНД може да упражни правото си по учредени или издадени от крайния получател обезпечения. Тази разпоредба не накърнява правото на страните да договорят разсрочено плащане.
- 16.7. Дължимите средства по сумите, с които е намалена помощта на крайни получатели – бюджетни организации, които не са възстановени по реда на чл. 16.1 и 16.3, подлежат на възстановяване от бюджетите на първостепенните разпоредители с бюджет, разпоредителите с бюджет по чл. 11, ал. 9 от Закона за публичните финанси или от бюджетните организации по чл. 13, ал. 4 от същия закон, в чиито структури е крайния получател.
- 16.8. Възстановяването на средствата от бюджетните организации по чл.16.5 към сметката за средства от Европейския съюз на Националния фонд се отчита като трансфер между бюджетите и сметките за средства от Европейския съюз на Националния фонд. При необходимост се извършват промени по бюджетите съгласно разпоредбите на Закона за публичните финанси.
- 16.9. Възстановяването на средства от първостепенните разпоредители с бюджет може да се извърши и от централния бюджет чрез намаляване по бюджета на първостепенния разпоредител с бюджет на разходи и/или предоставени трансфери и компенсирана промяна на бюджетните взаимоотношения на централния бюджет с бюджета на първостепенния разпоредител с бюджет и сметката за средства от Европейския съюз на Националния фонд съгласно разпоредбите на Закона за публичните финанси.

- 16.10. Възстановяването на средства от разпоредителите с бюджет по чл. 11, ал. 9 и чл. 13, ал. 4 по реда на ал. 3 от Закона за публичните финанси може да се извърши чрез промяна на бюджетното взаимоотношение със съответния финансиращ бюджет по държавния бюджет и промяна на бюджетното взаимоотношение между централния бюджет и финансиращия бюджет.
- 16.11. Дължимите средства по сумите, с които е намалено финансирането на крайни получатели – бюджетни организации, могат да се възстановяват по реда на чл. 106 от Закона за публичните финанси.
- 16.12. При невъзможност да се приложат способите за възстановяване, посочени в чл. 16, СНД уведомява Националната агенция за приходите в 14-дневен срок след изчерпване на приложимите способности. Дължимите вземания се погасяват по реда на чл. 169, ал. 1 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.
- 16.13 Банковите такси, свързани с връщането на дължими суми на СНД, са изцяло за сметка на крайния получател.

Член 17 – Приложим закон и уреждане на спорове

- 17.1. По отношение на настоящия договор се прилага законодателството на Република България.
- 17.2. Страните са длъжни да положат всички усилия, за да постигнат уреждане на възникнали между тях спорове по взаимно съгласие. Всяка от страните е длъжна да отговори в срок от 5 работни дни на искане на другата страна за уреждане на възникнал спор по взаимно съгласие. След изтичането на този срок, или ако опитите за уреждане на спора не са довели до резултати в срок от 20 работни дни от датата на първото искане, всяка от страните може да уведоми писмено другата, че смята процедурата за неуспешна.